

5. Своєчасним стає забезпечення вбудовування соціального бізнесу у виробничі ланцюжки великих державних деревообробних підприємств, координація діяльності організацій інфраструктури підтримки бізнесу, реалізація проектів з популяризації соціального підприємництва.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гужва І. "Дерев'яні" реформи та їх наслідки URL: https://zn.ua/ukr/promyshliennost/derev-yani-reformi-ta-yih-naslidki-337333_.html
2. Суханова А. Зарубіжний досвід соціального підприємництва та застосування його для України. *Матеріали конференцій МЦНД*, 2020. 38-40.
3. Смаль В., Кокоть В. Що слід знати про соціальне підприємництво. URL: <http://docplayer.net/80494249-V-smal-v-kokot-shcho-slid-znati-pro-socialne-pidpriemnictvo-posibnik.html> Дата звернення (06.12.2022).
4. Гайда Ю. І., Кузик І. В. Лісопромисловий комплекс України: сучасний стан та доміанти розвитку // *Ефективна економіка*. 2021. № 3. С. 1–8.
5. Джилл Кикал, Томас Лайонс Соціальне підприємництво: місія — зробити світ краще. К.: Центр учбової літератури, 2014. 304 с.

УДК 338.244

Марина ЗЕЛІНСЬКА,

к.політ.н., доцент,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольського державного університету м. Київ,

Денис ГРЯЗНОВ,

аспірант освітньої програми
Публічне управління та адміністрування,
Маріупольського державного університету м. Київ.

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО: ДОСВІД ПІДТРИМКИ НА ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ В КРАЇНАХ ЄС ТА ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Тема соціального підприємництва дедалі частіше виносить на порядок денний у різних регіонах України. Засновуються нові якісні соціальні підприємства, що сприяє не лише розвитку нових ідей та обміну, а й створює певну нову культуру, стандарти та ідеологію підприємництва, народжує нові прозори, креативні та інновативні приклади для молодих поколінь.

Справа в тому, що ринковий механізм в чистому вигляді, який здебільшого панує, не в змозі вирішити серйозні соціально значущі проблеми які постають перед Україною, особливо у період післявоєнної відбудови країни. Зростання нерівності в якості життя різних груп населення, безробіття, недостатнє виробництво соціально значущих товарів і послуг, зростаюча кількість українців зі статусом ВПО, труднощі інтеграції соціально незахищених категорій громадян в економічне та соціальне життя мають місце незалежно від того, наскільки

ефективно розвивається економічна система в мирний час. А після того, що доведеться подолати Україні в ході російської агресії, ці проблеми набувають особливо гострого значення та потребують ефективного вирішення. При цьому держава, виконуючи корекційну функцію щодо забезпечення соціальної справедливості для всіх категорій громадян, будучи гарантом забезпечення суспільних благ, часто виявляє неефективність у питаннях соціальної політики.

Одним із таких окремих інститутів, які можуть ефективно вирішувати багато соціальних проблем, отримувати додаткові кошти в соціальній сфері, сприяти їхній оптимізації та поширенню в національній економіці, є соціальне підприємництво. Розвиток та підтримка соціального підприємництва як моделі позитивного соціального впливу для сталого розвитку спільнот через взаємодію бізнесу та громадськості є важливим завданням публічних інституцій та органів місцевого самоврядування на шляху відбудови та відновлення зруйнованих територій в промислових регіонах України після війни.

Тому, вважаємо за доцільне дослідити механізми підтримки соціального підприємництва з боку держави в країнах ЄС та Великій Британії.

За даними Європейської комісії, на сьогодні у ЄС функціонує близько двох мільйонів соціальних підприємств (10 % від усього європейського бізнесу), на яких працюють понад 11 мільйонів співробітників (6 % працюючих осіб у регіоні). Основними організаційно-правовими формами соціальних підприємств у європейських країнах є кооперативи (зокрема, у Португалії – «кооперативи соціальної солідарності», у Франції – «соціальні кооперативи колективної власності», в Італії – «соціальні кооперативи», в Іспанії – «кооперативи соціальних ініціатив» тощо) або компанії (наприклад, у Великобританії – «компанії, що працюють в інтересах громади», у Бельгії – «компанії соціальної мети») [1].

Ми розуміємо, що у випадках, коли ми кажемо про механізми підтримки соціального підприємництва з боку держави, в першу чергу мова буде йти про законодавче врегулювання такої підтримки, встановлення регулятивної політики з боку держави, створення мотивації для подібних підприємств. Окреме нормативне регулювання соціального бізнесу є основою для створення механізмів стимулювання та підтримки соціальної складової бізнесу, формування соціального замовлення та мобілізації потенціалу бізнесу на вирішення соціальних проблем.

Більшість соціально орієнтованих нормативно-правових актів країн ЄС прийнято в рамках проекту, що стартував у жовтні 1998 р. з метою розробки рекомендацій щодо сприяння розвитку соціальних підприємств (переважно за італійською кооперативною моделлю).

Саме в Італії виникли перші організації взаємодопомоги для надання соціальних послуг – соціальні кооперативи, які й склали основу італійських соціальних підприємств. У 1991 р. було прийнято Закон № 381, що регулював механізми створення і діяльності соціальних кооперативів, які поділялися на дві групи: «А» – що надають соціальні, освітні, медичні послуги нужденним категоріям; «В» – що створюють можливості для працевлаштування та соціальної інтеграції вразливих верств (на виробництві в них повинно працювати

не менш ніж 30% їх представників). Умовами для надання статусу соціального кооперативу є, зокрема, обмежений розподіл прибутку, розвиток власних активів. В розрізі позитивного досвіду для України важливо, що італійська правова система гарантує високий рівень державного контролю, певний рівень стандартизації якості, діалог між виробниками і споживачами.

В подальшому італійське законодавство стало прикладом для розробки схожих законопроектів в інших європейських країнах. Це ілюструють португальський Закон про кооперативи суспільної солідарності (1998), грецький Закон про соціальні кооперативи з обмеженою відповідальністю (1999), законодавче визначення поняття «кооперативного товариства з колективними інтересами» у Франції (2001), фінський Закон про соціальні підприємства, що визнаються ринково-орієнтованими кооперативами (2003).

Говорячи про британську правову базу соціального підприємництва, зауважимо, що британське право має виражений казуальний характер і характеризується домінуванням прецедентного права. Тому єдиної правової моделі діяльності соціального підприємництва у Великобританії не існує, статус соціального підприємства може надаватися різним фірмам і компаніям. У 2005 р. було прийнято Закон № 1788 «Про регулювання діяльності компаній суспільного інтересу» (Community Interest Company): вони належать до некомерційних організацій і повинні працювати в інтересах конкретної місцевої спільноти. У травні 2006 р. при Кабінеті Міністрів створено «Департамент третього сектору» (The Office of the Third Sector – OTS) зі статусом міністерства. В його структурі працює відділ соціального підприємництва і фінансування. Починає реалізовуватися довгострокова програма «Соціальні підприємства: стратегія успіху» [2].

Отже, ми з вами бачимо, що розкриття проблематики соціального підприємства через призму дослідження механізмів підтримки на державному рівні цього типу ведення бізнесу в державі та дослідження позитивного досвіду країн ЄС та Великої Британії, буде актуальним для неприбуткових організацій як суб'єктів здійснення соціального підприємництва (для розвитку їх потенціалу), органів публічного управління та місцевого самоврядування (щоб спрямувати їх діяльність на покращення умов реалізації соціального підприємництва на регіональному рівні) та в окремих сферах державної політики (для удосконалення методів роботи органів державної влади задля сталого розвитку).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Смаглій К. Чи потрібен Україні закон про соціальне підприємництво? / К.Смаглій- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://socialbusiness.in.ua/index.php/novyny/v-ukraini/135-chy-potriben-ukraini-zakon-pro-sotsialne-pidpriemnytstvo>.

2. Аналітичний звіт, підготовлений групою експертів у галузі права, економіки та соціально-політичних наук для проекту «EU4Youth - Розкриття потенціалу молодих соціальних підприємців в Молдові та Україні ». Редактор:

Каменко І. С., юрист, політолог, доктор філософії у галузі політичних наук університету Сорбона І (Париж) https://euneighbourseast.eu/wp-content/uploads/2021/07/legal-report-in-ukraine_ukrainian_1.pdf

3. Ричка М.А., Шваюк Ю.Е. РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ: ДОСВІД ЄС. - Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 11. Частина 4. 2015. - С. 52-55.

4. Dees, J.G. The meaning of social entrepreneurship. Center for the Advancement of Social Entrepreneurship, Duke University's Fuqua School of Business, 2001 (revised vers.). [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.caseatduke.org/documents/dees_sedef.pdf

УДК 334.72:338.2

Дмитро КОБЗАР,
начальник відділу житлово-комунального господарства
Волноваської міської військово-цивільної адміністрації
Волноваського району Донецької області

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК СФЕРА ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

За період взаємодії держави та приватного власника у різних сферах діяльності, змінювалися і форми державно-приватного партнерства (ДПП). Сутність змін основ ДПП зумовлена зміною відповідних відносин, а характер партнерства – взаємовигідною економічною основою за рахунок використання державних ресурсів та можливостей приватних партнерів, результатом чого були взаємні вигоди та винагороди.

В процесі реалізації проєктів державно-приватного партнерства держава передає приватному сектору право на реалізацію важливих суспільних послуг, а соціальне підприємство стає сферою державно-приватного партнерства.

Ретроспективний аналіз розвитку функціоналу ДПП демонструє його рух від вузько цільового спрямування до багато цільового [1].

Державно-приватне партнерство формується та імплементується в систему інституціонального середовища під впливом інтересів державного та соціально-орієнтованих секторів і, відповідно, мотиваційних чинників агентів ринку, які зможуть оновлюватися, не знижуючи стабільності відносин суб'єктів господарювання з державою [2].

У свою чергу законодавчі механізми створюють розширений інструментарій, який забезпечує можливість суб'єктам владних повноважень здійснювати державне регулювання розвитком державно-приватного партнерства та сфер, які безпосередньо впливають на ефективну реалізацію проєктів ДПП. На жаль, розвиток ДПП в Україні обмежують не в повній мірі розвинуте інституційне та нормативно-законодавче забезпечення, відсутність висококваліфікованих фахівців у сфері ДПП, недостатня динамічність